

Vojna

Zapadno bojišče

Tretji sestanek zavezniškega vrhovnega vojnega sveta

V minulem tednu se je mudil na francoskem bojišču angleški ministrski predsednik Chamberlain, ki si je ogledal Angležem dodeljene oddelke Maginotove črte, angleška letališča in vojaška taborišča v spodnjem delu Francije. Priliko obiska g. Chamberlaina je uporabil vrhovni zavezniški vojni svet za svoj tretji sestanek, ki se je vršil v Parizu 19. decembra. Udeležili so se ga poleg obeh predsednikov in zunanjih ministrov angleške in francoske vlade vrhovni poveljniki obeh kopnih ter mornariških sil. Na seji sveta je izrazil francoski ministrski predsednik Daladier dobrodoščilo angleškemu gostu in jim je častital v imenu francoske vlade k: uspehom s potopitvijo nemške oklopnice »Admiral Graf von Spee«. Dalje je ugotovil vrhovni svet skladnost stališč francoske in angleške vlade v pogledu vojne in skle-

nil, da se bodo še nadalje ojačile vse tvorne sile, katerih se poslužujejo zavezniki v borbi na diplomatskem in na vojaškem področju.

Kanadei na angleških tleh

Iz angleškega dominijona Kanada v severni Ameriki se je pripeljala prejšnji teden v spremstvu angleških vojnih ladij v neko zapadno pristanišče Anglije prva kanadska divizija, ki ji poveljuje general Mac Norton. Častniki te divizije so bili že v svetovni vojni na francoskem bojišču. V diviziji je mnogo kanadskih Francozov, a tudi nekaj črncev in Indijancev. Divizija je bila pripeljana iz Amerike v največji tajnosti in popolnoma nemoteno od strani nemških podmornic.

Divizija je bila sprejeta od Angležev z največjim navdušenjem in jo je pozdravil v imenu kralja minister za dominijone Eden.

Dogodki na morju

Dodatek k poročilu o drugi pomorski bitki

Zadnjič smo poročali, kako je nemška križarka »Admiral Graf von Spee« zapustila urugvajsko pristanišče Montevideo. Na prostem morju so se izkrcali z oklopnjače vsi mornarji, častniki in kapitan Langsdorf. Šele povsem prazna ladja se je po treh eksplozijah potopila na tako plitvem morju, da štrlijo gornji deli ladje iz vode. Pri potopitvi oklopnjače ni izgubil nihče življenja. Posadka ladje je bila prepeljana na argentinski otok Martin Garcia, kjer bo ostala do konca vojne. Vsega skupaj so internirali z vojne ladje »Admiral Graf von Spee« 1057 častnikov in mornarjev. Poročali smo tudi, da je nemško oklopnjačo spremljala na morje neka nemška trgovska ladja, ki je prevzela mornarje z oklopnjače. Ladjo so Urugvajci zaplenili, ker je brez dovoljenja odšla iz luke, kapitan te ladje pa pride pred vojno sodišče radi kršitve predpisov.

Dne 19. decembra so našli kapitana Langsdorfa v sobi pomorskega zavetišča v Buenos Airesu v Argentini, kjer je prenočeval, mrtvega. Zapustil je pismo, v katerem navaja, da je odložil samomor do trenutka, ko je bilo vse moštvo iz potopljene oklopnjače »Admiral Graf von Spee« na varnem. Rajni kapitan se je udeležil med svetovno vojno raznih pomorskih bitk.

Angleške izgube v pomorski bitki, s katero je bila zapečaten usoda nemške najmodernejšee oklopnice, znašajo po uradnih podatkih 72 mrtvih in 28 ranjenih.

Nemci izgubili tretji največji parnik in prevozno ladjo

Nemški 33.000 tonski in tretji največji parnik »Columbus« se je zatekel ob izbruhu vojne v mehiške vode. Ko so angleške vojne ladje hitele proti Južni Ameriki, da bi se udeležile bitke z oklopnjačo »Admi-

ral Graf von Spee«, je izrabil »Columbus« priliko, meneč, da je sedaj morje prosto in plovba varna. Toda uračunal se je. Ko je morski orjak priplul na odprto Atlantsko morje in bil že 74 km proč od severnoameriškega polotoka Florida, je opazil angleško bojno ladjo, katerega ga je hotela zajeti. Da dragoceni parnik ne bi padel Angležem v roke, je zapovedal kapitan moštvo izkrcati, zažgati pripravljene sode nafte ter ladjo potopiti. Parnik je bil naložen z mehiškim bencinom in petrolejem, ki je bil namenjen za Nemčijo. V bližino priplula ameriška bojna ladja je prevzela 599 ljudi, potnikov in posadke, »Columbusa«, ki je bil kmalu v plamenih, ki so razsvetljevali morje daleč naokoli. Slišati je bilo več eksplozij, nakar se je parnik pogreznil v morske globine. Ameriška križarka je izkrcala prevzete mornarje v Njujorku, kjer so jim dovolili 60 dnevno bivanje v Združenih državah.

Uspehi angleških in francoskih podmornic

Angleški mornariški minister in vrhovno pomorsko vodstvo sta razglasila sredi minulega tedna velike uspehe dveh angleških podmornic.

670 tonska britanska podmornica »Salmon« je torpedirala v Severnem morju nemško križarko »Leipzig« in je hudo po-

škodovala še eno nemško težko križarko. 560 tonska angleška podmornica »Ursula« je v nemškem utrjenem ustju reke Labe (Elbe) uničila s torpedom 6400 tonsko nemško križarko, čeprav jo je obdajalo šest rušilcev. Angleška podmornica se je prebila skozi nemško minsko polje. — Nemška križarka »Blücher« je bila hudo poškodovana od angleškega torpeda.

Uradno poročilo iz Pariza z dne 20. decembra pravi, da je potopila francoska mornarica zopet dve nemški podmornici

V Parizu in Londonu trdijo, da je Nemčija od začetka vojne izgubila 45 podmornic; od teh so jih Angleži potopili 31, Francozi pa 10. Dalje pravijo Angleži, da imajo po zadnjih potopitvah Nemci komaj še tri večje križarke na razpolago.

Nemci in Angleži v veliki letalski bitki nad morjem

Nad morjem med izlivom reke Emze in Labe ter otokoma Helgoland in Sylt je prišlo med Angleži in Nemci v začetku preteklega tedna do hude letalske bitke. Po nemškem uradnem poročilu je sodelovalo v tej bitki 44 velikih angleških bombnikov

Kam si položil položnico za »Slov. gospodar«?

Prav so storili tisti, ki so kar napisali letno naročnino 32 din ter jo že odposlali. Glej, da ne zamudiš!

ter več skupin nemških lovskih letal. Nemci trdijo, da so njihova letala sestrelila v bitki 36 angleških bombarderjev, dočim so izgubili Nemci le dve letali. Angleško poročilo pa pravi, da so angleški bombniki uničili 12 nemških letal, obenem pa prizna izgubo sedmih angleških bombnikov, ki se niso vrnili s tega poleta v svoja oporišča.

Letalske izgube na obeh straneh v več nego treh mesecih vojne

Okroglo vzeto, posedajo na zapadnem bojišču boreče se velesile precej nad deset tisoč letal. Od teh so izgubili Angleži in Francozi od začetka vojne do 19. decembra 188 letal vseh vrst. Po angleško-francoskih poročilih pa so bili tudi Nemci v istem času ob 188 letal.

*

Finsko bojišče

Neizčrpane sovjetske rezerve

Bridka razočaranja doživlja sovjetski voditelj, kateri so bili prepričani, da bodo v par dneh prisilili na kolena malo Finsko. Dosedanjim ruskim neuspehom na suhem, v zraku in na morju se je pridružila še nalezljiva bolezen koz, ki se je močno razpasla med sovjetsko vojsko na Finskem. Vsi ti razni udarci so razkačili so-

vjetsko vodstvo, ki hoče Fince stisniti s svojimi neizčrpljivimi četami. Poveljniki sovjetskih čet na Finskem so prejeli povelje, da morajo prodreti v notranjost Finske ne oziraje se na izgube, ker so jim na razpolago rezerve v neomejenem številu. Politični komisarji, ki so dodeljeni posameznim sovjetskim oddelkom, so osebno odgovorni za uspeh in se bodo morali za-

govarjati pred tajno policijo ali Čeko, ako ne bodo kos poverjeni jim nalogi.

Pritisk na Fince od vseh strani

Iz zgoraj povedanega je razumljivo, da so Rusi v zadnjem času od vseh strani znatno povečali navale na Finsko z vsemi vrstami orožja in tudi svoje napadajoče čete so bolj oblekli, oborožili ter prekrbneli z raznimi potrebščinami. Prav tako so vrgli Rusi na fronto najmodernejše orožje, v prvi vrsti zelo hitre tanke.

Znatno povečanemu številu boljše oboroženih sovjetskih čet gre zasluga za ruske uspehe na severnem Finskem. Na severu so se morali Finci vsestranski sovjetski premoči umakniti precej niže od svojega severnega pristanišča Petsamo in so se zbrali na novi obrambni črti z mestecem Ivalo kot središčem.

Novo utrjeno in srečno izbrano obrambno črto ter izreden mrz 30 stopinj pod ničlo je izrabila finska severna armada proti koncu minulega tedna za protisunek, kateri je rodil na prvotno najbolj ogroženih mestih na severu velik uspeh. Sovjetska ofenziva proti mestu Rovaniemi (zaznamovano na danes objavljenem zemljevidu), ki bi naj odsekala severno Finsko od ostalega dela in se polastila železniške zveze Fincev s Švedi pri mestu Torneo, se je spremenila v nenaden umik ruskih čet in bo najbrž končala s popolnim porazom Rusov, kateri so bili s polno paro v prodiranju pri reki Sali. Rusi so izgubili v 14 dni trajajoči bitki okrog Sale 30.000 mož in velikanske množine streliva ter vojnega materiala.

Lep uspeh je izvojevala finska vojska na sredini v odseku pri Suomasalmiju, kjer so hoteli Rusi presekat Finsko na dva dela, pa so se morali umakniti po izgubi 20.000 mrtvih in ranjenih ter več tisoč ujetih.

Položaj na južnem Finskem je kljub hudim ter brezobzirnim sovjetskim napadom iz zraka za Fince ugoden. Tamkaj so bili doslej odbiti vsi ruski navali z velikimi izgubami na vojaštvu, tankih, bombnikih ter drugem materialu.

Poraz na jugu, kjer ima sovjetska armada najbližji in najlažji dohod iz Leningrada, je napotil sovjete, da so zaradi ugleda napram zunanemu svetu začeli pripravljati veliko ofenzivo na finsko tako zvano Mannerheimovo obrambno črto. Za napad na te utrdbne je bilo odposlanih na bojišče 200.000 izvežbanih vojakov sovjetskih napadalnih čet, ki jih bodo uporabili za to ofenzivo.

Finci so zgradili za Mannerheimovimi utrdbami že tretjo utrjeno črto. Ko bo popolnoma dograjena tretja, bodo začeli graditi še četrto, če bo treba, in še več drugih, vse do prestolnega mesta Helsinki.

Za obrambo napram sovjetskim tankom so položili Finci na ceste v razdalji 2 m drugo od druge granitne skale, ki so visoke do 2 m in vzdane v razkopano zemljo.

Ena največjih sovjetskih ladij poškodovana od Fincev

Sovjetsko poveljstvo je vedelo, da lahko streljajo finski obalni topovi komaj na daljavo 5 km. Ruske bojne ladje so se kretale izven te razdalje povsem varno. Finci pa so v zadnjem času na več krajih izmenjali prvotne topove z novimi, dalekosežnimi. Ko je priplula sovjetska nad

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Davčne olajšave in novi davčni predpisi. Ministrski svet je odobril v načelu, da se oprostitjo plačila zemljarine vsi kmetovalci, katerih čisti katastrski dohodek je manjši kakor 1000 din. Od te uredbe bo imelo korist okrog tri milijone kmetov v revnejših krajih. Dalje je sklenila vlada davčno pavšaliranje malih obrtnikov. Pavšaliranje bo deležno mnogo večje število malih obrtnikov kakor doslej in bo tudi znesek pavšala deloma znižan. Mali obrtniki bodo plačevali na račun davka letni pavšal po kategorijah in po velikosti kraja. Predpisan pa bo nov način določanja davčne osnove za davčne obvezance pridobnine. Slednja uredba bo zadela industrijska, bančna in velika mednarodna podjetja, katerih davčna osnova je znašala v predhodnem davčnem letu najmanj 100.000 din, promet pa najmanj dva milijona dinarjev.

Levičarski poskusi na Hrvaškem so se vršili z demonstracijami v Zagrebu, na Sušaku in v Splitu. O ljudeh, ki so te demonstracije uprizarili, piše glavno glasilo Hrvatske seljačke stranke »Hrvatski dnevnik« tako-le: »Prepoznali smo jih po njihovih delih. Sredi Zagreba so kričali: 'Dol Hrvatska!' Na Sušaku so klicali: 'Živio Stalin!' V Splitu so pozdravljali s stisnjeno pestjo. Iz tega je jasno, od kod izvira njihovo razpoloženje in navdušenje. Bilo je očitno, da so kolovodje teh poskusov agenti nereda, ki se trudijo z ognjevitimi gesli zapeljati malega človeka, naše izmučene delavce. Vedeli so, da med kmeti nimajo ničesar iskati, ker bi jim ti na njih zapeljevalni klic odgovorili kakor je treba; zato so iskali podpore med delavskimi sloji.« Ostro sta se zoper te elemente izjavila podpredsednik HSS inženir Košutič in strankin tajnik dr. Krnjevič. Ban dr. Šubašič pa je raztegnil na banovino

Hrvatsko uredbo ministrskega sveta z dne 15. decembra, s katero se členu 12. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi dodane dostavek: »Upravne policijske oblasti prve stopnje lahko pošiljajo na bivanje v kake druge kraje osebe, ki rušijo red in mir.«

Nov komunističen list. Zveza delovnega ljudstva Slovenije je izdala, kakor smo že obvestili svoje bralce, oklic slovenskemu ljudstvu, ki je prešinjten komunističnega duha ter se navdušuje za red (bolje rečeno nered), kakor so ga boljšeвики vpeljali v Rusiji. Ker ti salonski komunisti nimajo zaslombe med slovenskim ljudstvom, so se zatekli v Zagreb, kjer so začeli izdajati tednik v slovenskem jeziku pod naslovom »Nova ljudska pravica«. To bo torej Stalinova pravica, ki bi naj osrečevala Slovenijo. Za ljudstvo je to največja nesreča, kakor dokazujejo razmere v Rusiji in Poljski, za nekatere komunistične gospode pa je vsekakor »gmotna« sreča.

V DRUGIH DRŽAVAH

Italijanski kraljevski par uradno pri papežu. Italijanska kraljevska dvojica, katero je spremljal zunanji minister grof Ciano, je bila 21. decembra sprejeta pri papežu Piju XII. v slovesno avdienco. Kralj in kraljica sta se odpeljala s spremstvom v slovesnem sprevožu od gradu Kvirinal po rimskih cestah v Vatikan, kjer je bil sprejem po določilih, ki veljajo na papeškem dvoru za take prilike. Obisk italijanskega kraljevskega para pri sv. očetu je pomembna manifestacija miru, sklenjenega pred desetimi leti med italijansko vlado in Vatikanom. Pomirjenje med Cerkvijo in italijansko vlado je rodilo blageslovljene sadove za Cerkev in Italijo. Po obisku kralja Emanuela III. v Vatikanu je razglasilo časopisje, da bo vrnil papež Pij XII. obisk osebno kraljevskemu paru 28. decembra.

32.000 tonska bojna ladja »Oktobrska revolucija« 6 km do finske obale pri Koivistu, so jo presenetili streli iz novih finskih topov in jo tako poškodovali, da so

jo Rusi odvekli z vlačilci v vojaško pristanišče Kronštad. Hudo zadeta oklopna ladja je ena največjih ruskih bojnih ladij z velikimi topovi in so jo časa primerno prenovili v letih 1926 do 1928.

Kaj čaka Rusijo zaradi finske vojne?

Nad finske postojanke na jugu je priletelo sovjetsko letalo, katero je zmetalo najprej svoje bombe v morje, potem pa je spuščalo med Fince letake s pozivom: »Finski vojaki! Morate vzdržati še mesec dni! Nova revolucija, ki se pripravlja, bo prinesla mir!« Ti letaki so zelo značilni za razmere, katere vladajo radi sovjetskih neuspehov na Finskem v Rusiji, kjer je opažati vedno bolj naraščajoče nezadovoljstvo prebivalstva po velikih mestih. Radi nemirov je sovjetska oblast prijela že mnogo ljudi in jih poslala v prognanstvo. V Moskvi in Leningradu, kjer se že upira delavstvo, so zaplenili vse zasebne radioaparate, da ne bi mogli poslušati inozemskih poročil o ruskih neuspehih. Položaj je že tako resen, da je 20. decembra ruski radio pozival prave komuniste na »čiščenje«, ker da so se v komunistične vrste vrinili ljudje, ki želijo Rusiji poraz na Finskem. Ti ljudje so trockisti, sovražniki pravega komunizma, in je treba z njimi likvidirati! — tako je poročal ruski radio.